

SAGELVAS VENNER Nr. 3 2025 - årgang 24

Strømmenfestivalen ble flott gjennomført i Mølleparken og på Strømmen Sidebane - akkurat som planlagt. Og med værgudene på vår side, ble det en vellykket dag.

Tore Per Bakken ønsket velkommen.

Smedgutta fikk fart på varmen og røyken.

Flatbrødbakende damer :)

«Vandring med kjentmann»

Sentrumkirken Brass gjestet oss og spilte god svingende musikk!

Norske Geworbne Infanterie Regiment, en militær-kulturhistorisk forening, viser her hvordan de menige soldatene bodde. De måtte sove på halm

Boksekast ble populært blant alle leketilbudene til Strømmen og Skjetten Sanitetsforening.

Stor takk til alle som stilte opp for en knirkefri gjennomføring - både Strømmen og Skjetten Sanitetsforening, Lions Club Strømmen, gjester og egne medlemmer.

Besøk i Kvernsteinsparken i Hyllestad.

Under en hyggelig tur til Ytre Sogn i august i år, fikk vi anledning til å besøke Kvernsteinsparken i Hyllestad. Vi var en gruppe på 12, hvorav flere med tilknytning til Sagelvas Venner. Vi syntes derfor det ville være artig å besøke «fødestedet» til steinene i kverna vår i Mølleparken.

Vi ble tatt vel imot av direktør Aleksander Rauboti, og han guidet oss gjennom parken på en utmerket måte. Her fikk vi se mange tydelige spor i fjellet, etter uttak av kvernsteiner, over et stort område. Det har vært virksomhet i flere steinbrudd i Hyllestad, helt fra 700-tallet og frem til 1900-tallet, med en storhetstid i vikingtiden frem til svartedauden.

Kvernsteiner har blitt eksportert til store deler av Europa, først og fremst i Østersjøområdet. Vi kan derfor trygt si at Kvernsteinsbruddene i Hyllestad utgjorde Norges første eksportbedrift! Det er den helt unike bergarten, Granatglimmerskifer, i Hyllestad som gjorde dette mulig. Glimmerskiferen er relativt lett å hugge i og kan tas ut i jevn tykkelse på grunn av lagdelingen. Og det er innslaget av de meget harde, små granatene som gjør kvernsteinen

slitesterk. Den er derfor godt egnet til maling av korn. Geologien her er faktisk så spesiell at hele parken er klassifisert som UNESCO Global Geopark.

Etter en interessant omvisning fikk vi også et hyggelig gjensyn med Torbjørn Løland. Han besøkte oss i Mølleparken 2022 med kurs i restaurering og vedlikehold av kvernstein. Dette resulterte i at kverna vår nå maler så flott som aldri før! Torbjørn tok oss så med til sitt verksted i Åfjord. Der driver han produksjon av eksklusive håndlagte steinprodukter, og det ble anledning til litt shopping også.

(Se aafjordstein.no for de som er interessert) Geologien i Hyllestad inneholder også bl.a. marmor, noe som har gitt opphav til kalkbrenning på stedet. Dette fikk vi også en innføring i, og vi fikk demonstrert lesking av kalk. Dette var en ny og interessant opplevelse for de fleste av oss.

Besøket ble avsluttet med hyggelig servering av kaffe og kaker, før reisen gikk videre vestover.

Nye vannrenner i Strømmensaga

I vår og sommer 2025 er det nedlagt over 400 dugnadstimer i arbeidet med nye vannrenner. I de gamle rennene var det mye råde, og de var på tur ut i elva. Dette har vi hindret med stropper de siste årene.

Nå er fagverk i stål på plass. Kraftige stokker vil bære vannrenna. Den skal føre vannet først som en stille bekk fra dammen til stemluka, før vannet stormer utfor stupet mot vasshjulet. Det skal helst fortsatt være uten brus før vannet treffer skovlene og leverer sin kraft til vasshjul, krumtapp, råde og sagblad.

Vi håper å få ferdig vannrennene med operativ sag før vinteren.

Nytt fagverk av kanaljern festes

11 m lang stokk i stropper fra kranbilen til Skoveng.

Telegrafmeldinga fra Sagdalen

Jernbanen ble bygget, og tatt i bruk, til Strømmen med Strømmen Sidebane i november 1852. Åpningen til Eidsvoll var i 1854, og Strømmen ble satt på kartet med landets første operative jernbanestrekning.

Med jernbanen kom også Telegrafen til Norge, og 19. desember 1853 ble Norges første telegrafmelding sendt fra bomvokterboligen i Sagdalen.

Bomvokterboligen lå der Gamle Strømsvei krysset jernbanen (i plan) omtrent ved dagens Sagdalen holdeplass. Meldingen ble sendt til Christiania og lød:

«The telegraph in order between here and Christiania»

Den ble sendt med ett såkalt «Dobbelnålapparat» (Utstilt på jernbanemuseet Hamar)

Dette var tre mnd. før Telegrafverkets linje mellom Christiania og Drammen i 1854, - og igjen var Strømmen først!

Dette har vi i SaV tenkt å lage en liten historie/utstilling om – Jernbanen og telegrafen hører liksom sammen – og begge var først på Strømmen!

Foto: Jernbanemuseet Hamar

«Oppgangssagene» ny bok fra Sagelvas Venner

Hans Bjerke har siden i fjor høst skrevet videre på boka «Oppgangssagene», etter oppdrag fra styret i SaV.

Ragnar Halgunsets brukermanual for Strømmenssaga er utgangspunktet for boka. Det er kommet til en del tekst om opphavet til oppgangssagene i Europa, plankekjøring og oppgangssagas viktige plass i samfunnet på 1600- og 1700-tallet.

Vi har en bokkomite der blant andre Steinar Bunæs og Mette Sveen er aktive. John-Erik B Karlsen er i gang med å redigere boka. Han kjenner Strømmen og SaV og kan jobbe med tekst og bilder slik at det blir noe folk ønsker å lese.

- Om «Norgesmotoren» og spredningen av sagbruksteknologien er det sagt: «Disse motorene er mest nyttige fordi de blir kjørt av livløse ting og ikke av dyr; fordi livløse ting ikke trenger mat og aldri går trøtt eller blir slitne».

Lysvandring: Torsdag 9 oktober Kl: 1900-

Lysvandringen starter ved Slorahallen på Strømmen, og går ned til Rådhuset i Lillestrøm. Løype på 8 km, med lyssetting, fakkeltokser og ulike kulturelle innslag hele veien i løypa. Sagelvas Venner vil være i Mølleparken

Strømmenkvelden: Mandag 27 oktober kl: 1900-2100

Sted: Amfiet Folkets hus Strømmen, i 3. etg. (Den gamle kinoen)

På årets Strømmenkvelden blir det satt fokus på Strømmens medvirkning til helheten i Romerikes næringsutvikling.

Grasrotgivere

Som grasrotgivere kan du velge å gi 7% av din spilleinnsats hos Norsk Tipping til en organisasjon du vil støtte. Dette vil ikke ha betydning for dine vinnerchanser eller premier. Hvis man ikke velger en grasrotmottaker går pengene til staten. Vi har per dags dato 64 grasrotgivere. Dette ga oss en kjærkommen inntekt på ca. Kr 28075,- i 2024.

Levering av Saugdøla

For å spare porto har vi alltid hatt frivillige medlemmer som leverer bladet og giro for medlemskontingent rett i postkassen din. Veldig mange har etter hvert fått postkassen innenfor låst dør, så budene våre får ikke levert. La oss få vite din e-postadresse. Send den til post@sagelvasvenner.org så sender vi deg Saugdøla og medlemskontingent elektronisk - raskere og billigere for alle parter.

Bli vår Grasrotgiver, Sagelvas Venner

Saugdøla redaksjon:

Innlegg / redigereringer: Styret

Grafiker / redaktør: Tore G. Hansen

Bankkonto nr: 1310 16 74015

Vipps : 76958

Nettsted: www.sagelvasvenner.org

E-post: post@sagelvasvenner.org